

Hematoonkologové z Mayo Clinic a 1. LF UK přinášají nové poznatky o léčbě lymfomů

Spolupráce I. interní kliniky – kliniky hematologie 1. lékařské fakulty a Všeobecné fakultní nemocnice s Mayo Clinic v Minnesotě umožňuje lékařům sdílet anonymizovaná data z registrů pacientů s non-Hodgkinovými lymfomy, a díky tomu lépe vyhodnocovat výsledky moderní léčby. Společně se podílí na mezinárodních terapeutických doporučeních a pomáhají rozvíjet personalizovanou léčbu pacientů s těmito nádorovými onemocněními krve.

V České republice existuje od konce devadesátých let Kooperativní lymfomová skupina, která sdružuje lékaře a vědce z osmi univerzitních pracovišť zabývajících se léčbou lymfomů, zhoubných nádorových onemocnění lymfatického systému. Skupina dala vzniknout také českému národnímu registru pacientů s non-Hodgkinovými lymfomy – NiHiL.

Podobný registr vznikl později také na americké Mayo Clinic v Rochesteru ve státě Minnesota. Přednostovi I. interní kliniky 1. LF UK a VFN Marku Trněnému, který je zároveň předsedou české Kooperativní lymfomové skupiny, se podařilo navázat s americkým pracovištěm spolupráci. Čeští i američtí lékaři nyní těží z možnosti využívat data z obou lymfomových registrů k výzkumu, který bezprostředně ovlivňuje klinickou praxi.

Studie zaměřené na úzké skupiny pacientů

Sdílení anonymizovaných dat z registrů umožňuje lékařům zahrnout větší počet pacientů do studií zaměřených na úzce vymezené pacientské skupiny – podle věku, komorbidit, typu lymfomu nebo způsobu léčby. Studie díky tomu významně získávají na průkaznosti, a zjištěné poznatky mohou být ověřovány na mezinárodní úrovni.

Na rozvoji spolupráce na tomto principu má velkou zásluhu Prokop Vodička z I. interní kliniky 1. LF UK a VFN. Během stáže na klinice v Rochesteru a později i z Prahy inicioval několik projektů, které se soustředí na vybrané pacientské skupiny.

Jedna z analýz se například věnuje pacientům s difúzním velkobuněčným B-lymfomem, kteří jsou ve věku 80 a více let. „Tito pacienti jsou často vzhledem k věku křehcí, trpí dalšími, přidruženými onemocněními a léčba je pro ně náročná. Studie ukázala, že pokud se těmito pacientům podávají upravené dávky chemoterapie, léčbu lépe tolerují, mají méně komplikací souvisejících s léčbou, ale efektivita samotné léčby je zachována a výsledky jsou porovnatelné s plnými dávkami chemoterapie,“ vysvětluje hematoonkolog Vodička.

Další studie pak u této skupiny pacientů zjišťovala, které komorbidity mají největší vliv na přežití. „V USA už dříve vyvinuli seznam komorbidit u pacientů s lymfomy, který obsahuje deset přidružených onemocnění. My jsme ovšem u pacientů ve věku 80 a více let s difuzním velkobuněčným B-lymfomem zjistili, že ne každá komorbidita má stejný vliv na přežití. Nejvýznamněji ovlivňuje prognózu srdeční onemocnění, prodělaná cévní mozková příhoda a proběhlé zhoubné nádorové onemocnění před diagnózou lymfomu. Vytvořili jsme tedy nový index s vyšší výpovědní hodnotou pro tuto populaci pacientů – MaSH index,“ přibližuje výzkum Prokop Vodička a dodává, že pracoviště spolupracují také na hodnocení prognózy pacientů s jinými typy lymfomů, jako je folikulární lymfom anebo lymfom marginální zóny.

Cílem je prodlužovat přežití pacientů

James Cerhan, vedoucí lymfomového výzkumného týmu na Mayo Clinic, považuje sdílení dat z patientských registrů za významný nástroj v získávání poznatků, které lze široce využít v klinické praxi. „Naším cílem je prodlužovat přežití našich pacientů. Do budoucna chceme zkoumat účinnost řady nových a nadějných způsobů léčby lymfomů a jednoho dne snad i možnosti, jak těmto nádorovým onemocněním předcházet.“ Už nyní podle něj dokážou lékaři na základě společně získaných poznatků lépe předvídat, u kterých pacientů nebude standardní léčba dostatečně účinná, a tyto pacienty pak mohou doporučit pro experimentální léčbu v rámci klinických studií.

„Lymfomy nejsou jen jedna nemoc, ale celé spektrum chorob s rozdílnými klinickými projevy, průběhem a prognózou. Některé typy jsou poměrně časté, jiné vzácné. Právě spojením dat z mezinárodních prospektivních registrů si můžeme dovolit klást přesnější otázky a nezávisle ověřovat naše výsledky. Ty se pak promítají do doporučených postupů a zpětně do péče o naše pacienty. V současnosti se zaměřujeme hlavně na moderní typy léčby, jako je imunoterapie (CAR T-lymfocyty, bispecifické protilátky). U nich potřebujeme vědět, jak fungují v běžné praxi a u pacientů, kteří by se do klinických studií nedostali,“ shrnuje přednosta I. interní kliniky Marek Trněný.

Kontakt:

Lukáš Malý
Oddělení komunikace a marketingu 1. LF UK
Tel: 224 964 406, 773 792 344
lukas.maly@lf1.cuni.cz